

Vanuit de FOD Economie ontvingen we een interessante studie, 'Trefpunt Economie', waarin op basis van een analyse van officiële cijfers van de afgelopen vijftig à zestig jaar, een zo objectief mogelijk beeld van de Belgische landbouwsector geschetst wordt. Met de klemtoon op de globale en structurele lange-termijnevolutie van onze Belgische landbouw.

Een belangrijke evolutie van onze Belgische landbouw, over de jongste decennia, is de inkrimping van het relatieve belang ervan binnen de voedingsindustrie. Onze voedingsindustrie wordt steeds meer onafhankelijk van onze landbouw. In 1995 was de sector primaire productie in België goed voor 34 % van de totale toegevoegde waarde in de voedingsindustrie. Momenteel is dit nog slechts 24 %. En dit terwijl de bruto toegevoegde waarde van deze sector stabiel bleef tussen 2,5 en 2,9 miljard euro. Nochtans steeg de toegevoegde waarde van de voedingsindustrie onophoudelijk met een jaarlijks gemiddelde van 2,5 % (van 5 miljard euro in 1995 tot bijna 8 miljard euro nu).

Een andere manier om die afkalking te duiden bestaat erin de waarde van de Belgische primaire productie te vergelijken met de in- en uitvoerstromen van goederen en van afgeleide producten. De FOD Economie kan hierbij teruggaan tot 1970. Deze statistieken tonen aan dat qua waarde de productie van de Belgische landbouwers alsmat afneemt ten opzichte van zowel de in- als uitvoer. Dus onze landbouw, evenals de volledige voedingsindustrie, wordt steeds sterker afhankelijk van buitenlandse markten voor de afzet van onze producten, en tevens is onze voeding steeds meer afhankelijk van de buitenlandse import.

Een andere indicator die aantoont dat onze landbouw geleidelijk zwakker wordt binnen de agrovoedingsketen is de verdeling van de landbouwinputs in de Belgische agro-industrie. Het aandeel van de landbouwinputs afkomstig van de Belgische landbouw daalde van 20,2 % van de productiewaarde in 1995 naar 14,8 % in 2016, wat neerkomt op een vermindering met 27 % in twintig jaar.

Een derde punt waarmee de transfer van toegevoegde waarde van de landbouwsector naar de afwaartse sectoren (voedingsindustrie en distributie) en naar de consument belicht wordt, is de evolutie van de consumptieprijzen in vergelijking met de aan de landbouwers betaalde prijzen. De beschikbare gegevens gaan terug tot 1984. Niet schrikken, we sommen voor enkele producten bondig de evolutie van de afzet- en consumptieprijzen:

- Voor rundvlees steeg tussen 1984 en 2017 de consumptieprijs met 73 %, terwijl de afzetprijs momenteel onder het niveau van 1984 ligt. De gemiddelde jaarlijkse prijs lag in de loop van de beschouwde periode slechts gedurende 3 jaren lichtjes boven de prijs van 1984.
- De bevinding is nog opvallender voor varkensvlees. De prijs betaald aan de fokker-vetmester ging onophoudelijk achteruit en ligt heden ongeveer 20 punten onder de prijs van 1984. Daartegenover wordt voor de consumptieprijs een sterk stijgende tendens opgetekend; de cumulatieve inflatie kwam uit op 65 % tussen 1984 en 2017. Met een index 1984 gelijk aan 100 bedraagt het verschil tussen beide prijzen thans om en bij 90 punten.
- Voor zuivelproducten laat de evolutie zich sinds 1984 opsplitsen in twee perioden. De eerste loopt ongeveer tot 2000 en wordt gekenmerkt door een betrekkelijke stabiliteit zowel qua producentenprijs als qua consumptieprijs. Vanaf 2000 wordt de variabiliteit veel meer uitgesproken, vooral voor de producentenprijs. De evolutie van de producentenprijs ligt echter stelselmatig lager dan deze van de consumptieprijs, met als dieptepunt 2009 en 2016.
- In het geval van tarwe is de vergelijking moeilijker aangezien België hoofdzakelijk voedertarwe produceert en weinig broodtarwe. Evenwel zijn de koersen van beide tarwesorten sterk aan elkaar gekoppeld, en de prijs die aan Belgische landbouwers wordt betaald is representatief voor de koers van broodtarwe. Toch valt weer eens op dat de curven van de prijsindexen verder blijven uiteenlopen als we de lange-termijnevolutie nagaan. De gemiddelde consumptieprijs voor brood is tussen 1984 en 2016 met 2,5 vermenigvuldigd. De door de producent ontvangen prijs voor tarwe ging daarentegen voortdurend achteruit tot in 2007 en is sindsdien aan aanzienlijke schommelingen onderhevig.

De cijfers zijn hard. De analyse is ontvankelijk, maar zeker correct, en bevestigt wat we eigenlijk allemaal weten: de schakels in de keten voor en na de landbouw gaan lopen met de winsten. Of zoals letterlijk staat in het besluit van de studie: "De nadruk op de economische marginalisering suggereert dat de machtsverhoudingen tussen de landbouwwereld en de hoger en lager gelegen schakels in de keten hoe langer hoe ongunstiger zijn voor de landbouwers, terwijl deze laatste 'de voornaamste dempers zijn geworden van de schokken in de globale voedingsketen voor wat betreft de marktrisico's'".

Eric Claeys

directeur ABS | @eric.claeys@absvzw.be

PS: de vermelde studie van de FOD Economie kan u zelf raadplegen op: <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/trefpunt-economie-2018-17>

Industrieweg 53
8800 Roeselare-Beveren
Tel. 051 26 08 20 | fax 051 24 25 39
www.absvzw.be | info@absvzw.be

Industrieweg 53 | 8800 Roeselare-Beveren
Tel. 051 26 08 20 | fax 051 24 25 39
www.absvzw.be | adviesbureau@absvzw.be

Industrieweg 53 | 8800 Roeselare-Beveren
Tel. 051 26 08 29 | fax 051 24 25 39
www.vabsvzw.com | vabs@absvzw.be

Industrieweg 53 | 8800 Roeselare-Beveren
T 051 26 08 30 | fax 051 24 25 39
www.nacvzw.be | info@nacvzw.be